

„Tegnap azt hitted,
már szabad
emberként tekinthetsz a Napba
s az Őszi sugárözön
fényvel vonja be homlokod
földön s utcakövön...”

1956. október 23. a magyar történelem nagyon kevés dicsőséges napjainak egyike. Szellemi öröksége az 1848-as forradalomban gyökerezik, amelynek elindítója az a népünk szívében élő olthatatlan vágy, hogy szabad legyen végre, s maga intézhesse sorsát. 1848 és 1956 párhuzamát abban is láthatjuk, hogy mindkettőt az ifjak, a diákok indították. 56-ban előbb Debrecenben majd Budapesten vonultak fel, hogy megmutassák, nem akar tovább sötétségben élni e nép.

Voltaképpen az egyetlen győztes forradalmunk kezdete volt ez. Mert bár akkor sikerült hosszú évtizedekig - a világ egyik legnagyobb hadseregével - a forradalmat elfojtani, s annak felvillant fényét elsötétíteni, mégsem vesztett el minden örökre. Több mint 30 év után az egykori tűz parazsa újra éledezni kezdett. S az újra fellobbanó fény ad ma is reményt arra, hogy megtaláljuk az igaz utat, s rá is lépünk. Hogy ami elkezdődött, amiért oly sok áldozatot hozott ez a sokat szenvedett s veszített nép, az be is teljesül egyszer. De így is győztesnek nevezhetjük azt a forradalmat, amelyik elérte az egyik legfontosabbat: hosszú évszázadok után nincs földünkön idegen hatalom, idegen katonaság! De e mellett még jócskán van tennivaló.

Emlékezzünk

**1956.
Október 23.-ra!**

Még nagyon sokan vannak, akik a forradalom igazi javából kimaradtak, mert nem ismerik vagy nem fogadják el az igaz utat, amelyen csak erkölcsileg megújulva lehet járni és élni valójában. Ezt az utat az élet és történelem uránál, az örökkévaló Istennél találhatja meg csak az ember!

Ezt a történelmi ünnepet is különféleképpen élik meg ma az emberek.

Van, akit egyáltalán nem érdekel ez az ünnep, mert mint sok minden más is, úgy ez is közömbös számára.

Van, aki mutatni próbálja, hogy neki milyen fontos ez. Valójában csak azért mutatja, mert ő mindig, minden körülmények között érvényesülni próbál.

Van, akinek olyan fordulatot hozott a forradalom, a változás, ami számára veszteséggel járt. Ezért háborogva, ellenséges indulatokkal gondol arra, hogy ünnep október 23.

Aki viszont úgy élte meg azokat a napokat, mint a sötétségen áttört világosság napjait, mint egy új öröm és reménység napjait, annak nagyon sokat jelent ez az ünnep. Annak szívében ma is átjárja az öröm és remény. Voltaképpen az események részesének kell lenni ahhoz, - vagy következményei részesének - hogy jelentőséggel bírjon valaki számára az emlékezés és ünneplés.

Fejet kell hajtanunk ma a forradalom áldozatai előtt. A neves és névtelen hősök előtt. A diákok, a munkások, a pesti srácok, a kivégzettek, vagy meghurcoltak előtt. Akikkel együtt vettük fel a harcot a 4. szovjet hadosztállyal, a tankokkal, az ágyúkkal.

Tisztelegjünk és ünnepeljünk méltósággal!

Remélem, - sőt biztos vagyok benne - hogy az évek múlásával a mai fiatal nemzedék is - mely akkor még nem élt - részesévé válik 56 forradalma áldásainak, s így nekik is nagy ünnep lesz e nap. Nem a keveseknek, hanem a többségnek élete és jövője lesz szebb és jobb, szabadabb és igazabb e dicső forradalom által.

Utóhang

„S a fák másodsor kivirulnak
s dús vértől duzzad a mag.
Ha zord, kemény lesz is a Tél:
megiscsak eljő a Tavasz.”

Sipos Tas Töbötöm

(Szilágyi Ferenc gyomai születésű történész professzor 1956-ban írt verséből valók az idézetek.)

... hogy a Kereszténydemokrata Néppárt 1995. szeptember 16.-iki országos elnökségi ülésén három témában nyilatkozott a sajtónak:

Az első vélemény a politikai üldözöttek kárpótlásával volt kapcsolatos. Mint az már a korábbi napok sajtójából, vagy a TV-ből ismeretes, a kormány által készített újabb javaslat csak az 1941-45 közötti időszak alatti munkaszolgálatosokra vonatkozik.

Mi, kereszténydemokraták, nem tudjuk elfogadni, hogy a baloldali diktatúra áldozatai még ma is hátrányos megkülönböztetésben részesüljenek. Ezért követeljük, hogy az 1951-56 között a Rákosi-rendszer politikai munkaszolgálatosait ne zárják ki a kárpótlásból! A múlt igazságos lezárásához, a társadalmi megbékéléshez hozzátartozik, hogy az 1939-1989 között minden politikai sérelem azonos elbírálás alá essen.

A nyilatkozat második részében eliteltük a sajtóban megjelent kormányvéleményt az Alkotmánybíróság döntéséről. Igen sajnálatosnak ítélte a KDNP Országos Elnöksége, hogy a szociális jogokat az Alkotmánybíróság kénytelen megvédeni, a magát szociál-liberálisnak valló kormánytól. A kormány köteles az Alkotmány követelményeit maradéktalanul betartani, és ennek megfelelő törvényjavaslatokat terjeszteni az or-

szággyűlés elé. Ha ennek nem tesz eleget - szakértelem, vagy szándék hiányában - hiteltelenné válik, és elveszítette jogosultságát az ország kormányzására. A Kereszténydemokrata Néppárt a jövőben csak akkor vesz részt a miniszterelnök által kezdeményezett 6 párti tárgyaláson, ha a kormány nem támadja többet az alkotmányos alapintézményeket

A harmadik nyilatkozatban az Országos Elnökség egyetértéssel nyugtázta - a KDNP által kezdeményezett, hatpártinak tervezett, de rajta kívülálló okok miatt ötpártivá vált - a miniszterelnökkel létrejött megbeszélést. A KDNP álláspontja szerint a társadalom érdekeinek képviselőjét felelősen vállaló párt nem zár-

közhat el az ország sorsáról döntő parlamenti munka javítását tárgyaló párbeszéd elől. Egyetértett az Országos Elnökség azzal is, hogy a törvényhozó munkában elsőbbséget kell kapnia a gazdasági javaslatok megtárgyalásának. De nem tekinti gazdasági javaslatnak a kormány által a „gazdasági stabilizációt szolgálóknak nevezett előterjesztéseket”. Az elnökség jóváhagyólag tudomásul vette, hogy a rádiózásról és televíziózásról szóló törvényjavaslat ügyében hatpárti bizottság jöjjön létre, továbbá azt is, hogy a társadalmi szervezetek vagyongazdálkodási jogát sürgősen rendezni és tisztázni szükséges.

A nyilatkozatokon túl meglehetősen részletességgel tárgyalta az elnökség a parlamenti ellenzéki pártok jelenlegi együttműködési formáját. Teljesen egyértelműen tisztázódott, hogy jelenleg még korai konkrét szövetségről beszélni, hiszen a koordináló bizottság ma még azon dolgozik, hogy tisztázza az együttműködés, az együtt dolgozás formáit, módozatait. A KDNP az ellenzéki együttműködés vonatkozásában nyitott, és közvetítő szerepet is vállal az ellenzéki pártok közeledésében, hiszen a nemzet érdekében kíván következetesen dolgozni. Együttműködésre törekszünk, de ez még nem szövetség!

ÖNNEK JOGA VAN TUDNI...

a foglalkoztatási törvény (1991. IV. sz. tv.) 1995. június 6.-iki módosításáról, amelynek leglényegesebb pontjai a törvény 20. szakaszából:

1. **Külföldiek engedély nélküli foglalkoztatása esetén** - első alkalommal - a büntetés nem lehet kevesebb, mint az aktuális minimálbér ötszöröse. (Most a minimálbér 12.200 Ft.) Három éven belül újabb esetben pedig már tízszeres az alsó limit. Fontos tudni, hogy ez a szankció akár naponta is kiroható a szabálysértőkre! Ráadásul a feketén foglalkoztatottak számával besorozva!

2. **Pályakezdő munkanélküli segélyt** ugyan kaphat, de átkepzési támogatás keretében 1995. július 1. után már nem jár a keresetpótló juttatás a pályakezdő munkanélkülinek.

3. **A foglalkoztatás bővítését szolgáló, a munkáltatót illető támogatások körében legfontosabb újdonság**, hogy az eddig adható bértámogatás (átvállalás) 50 %-os felső határ alsó határrá változott! Azonban ezután már a bérjárulék után nem jár támogatás.

4. **A közhasznú munka esetén** az eddigi maximum 70%-os

támogatásra ezután - indokolt esetben - akkor is sor kerülhet, ha a statisztikai létszám nem bővül. Új feltétel, hogy ilyen támogatásban elsősorban a járulékból már kiesetteket foglalkoztatók részesülhetnek.

5. Új forma lesz távlatilag az előnyudj helyébe lépő un. nyugdíj előtti munkanélküli segély intézményesítése.

A nyugdíj előtti munkanélküli segélyre vonatkozó szabályok 1995. dec. 31.-ét követő időpontban lépnek hatályba. Ez a módosítás nem szünteti meg az előnyudjra vonatkozó szabályokat, a módosítás érdemben azt jelenti, hogy a jelenleginél szűkebb határok közé szorítsa az előnyudj melletti kereső tevékenység lehetőségét. S az előnyudj folyósításának szüneteltetését írja elő, ha a kereső tevékenységből származó jövedelem havi összege a minimálbér felét meghaladja. Új szabály, hogy az előnyudj folyósításának 90 napos szüneteltetése lesz a „büntetése” annak, aki a munkanélküli a kereső tevékenységét nem jelenti be.

6. Lehetőség lesz arra, hogy aki a munkanélküli járadék folyósítási lehetőségét kimerítette, már újabb 180 nap jogosultsági idő megszerzése után újra járadékos státuszba kerülhessen, bizonyos kötöttségekkel.

Étfordulók

Október 30: Endrődön született 1929 október 30.-án Maác László újságíró. Szülei Maác János Trustzka Irén, polgári iskolai tanárok. Nős felesége Balogh M. Virág. Gyermekai: László 1967. A Pázmány Péter Tudományegyetemen, az ELTE BTK muzeológia, néprajz szakon végzett 1953-ban. 1952-53-ban a Néprajzi Múzeum gyakorló muzeológusa, 1954-68 között az Állami Népi Együttes intézményi folklór kutató lektora, 1968-78 a Művelődésügyi Minisztérium főelőadója, miniszteri tanácsos, 1976-90 a Táncművészet c. műv. folyóirat szerkesztője. 1990-tól

a Magyar Táncművészeti Társaság vezetőségi tagja. Kutatási területe: a magyar táncfolklórisztika, magyar és egyetemes tánc történet, színpadi tánckritika, általános táncművészeti publicisztika. A Táncművészeti Értesítő, a Táncművészeti Dokumentumok, a Táncművészeti Tanulmányok, több évfolyamát, 1986-90-ben az Egyetemes Tánckatalógus I-V. évfolyamát szerkesztette. Megjelent műve 1958-ban: Magyar népi táncok, táncos népszokások (Kaposi Edittel)

KEDVES OLVASÓINK! EGY ÉVVEL EZ ELŐTT ELKEZDETT SOROZATUNK EZZEL VÉGET ÉRT. FELVÁLTJA AZ „IN MEMORIAM” - ÖRÖK EMLÉKEZETÜL - C. ÚJ SOROZATUNK GYOMAENDRÓD NEVEZETES FIÁIRÓL.

* HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK *

A Kísreai Gyógy szállóért Alapítvány 1995. október 13.-án (pénteken), 14.30-kor Kuratóriumi ülést tart, melyre a kurátorokat ez úton is tisztelettel meghívja.

Helyszín: Fő út 2. Önkormányzati Kirendeltség, házasságkötő terem.

Napirend:

1. Beszámoló az eredményes részvényjegyzésről.
2. A részvénytársaság igazgatósága megválasztása.
3. A részvénytársaság felügyelő bizottsága megválasztása.
4. Az Rt. könyvvizsgálójának megválasztása.

A KÖRÖS TERMÁL HOTEL RÉSZVÉNYTÁRSASÁG MEGHIRDETI ALAKULÓ KÖZGYŰLÉSÉT

1995. OKTÓBER 13.-ra. 16 órai kezdettel.

Helyszín: Fő út 2, az Önkormányzati Kirendeltség házasságkötő terme
Napirend:

1. Az alaptőke lejegyzésének és annak legalább 50%-a befizetésének megállapítása.
2. A túljegyzés elfogadása.
3. Döntés a részvénytársaság megalakulásáról.
4. Az alapszabály megállapítása.
5. Döntés az alapítót megillető külön jogokról.
6. Az alapítóval és másokkal az alapítás során kötött külön megállapodások jóváhagyása.
7. Döntés az alakuló közgyűlésig kötött szerződések jóváhagyásáról.
8. Döntés a nem pénzügyi hozzájárulás értékéről és szolgáltatása időpontjáról.

9. Tájékoztatás az alapító által ki-nevezett első igazgatóság és az első felügyelő bizottság tagjairól. Az igazgatóság és felügyelő bizottság tagjai tiszteletdíjának megállapítása.

10. A részvénytársaság könyvvizsgálójának megválasztása.

AZ ALAKULÓ KÖZGYŰLÉS ZÁRTKÖRŰ, RÉSZVÉTEL CSAK MEGHÍVOVAL LEHETSÉGES.

KÉRJÜK MINDAZOKAT A RÉSZVÉNYJEGYZŐKET, AKIK A LEJEGYZETT ÖSSZEG 50%-ÁT (HÁTRALÉVŐ 20%-OT) MÉG NEM FIZETTÉK BE, KÖTELEZETTSÉGÜKET TELJESÍTSÉK LEGKÉSŐBB AZ ALAKULÓ KÖZGYŰLÉS IDŐPONTJÁIG.

hét évtized alatt Endrőd nagyközség és Gyomaendrőd város.

A pályán elért eredmény sem akármilyen. Az Endrődi Barátság I. változatlanul a tabella előkelő második helyét őrzi.

Eredmények:

Barátság I. eredményei:

VIII. 26. Barátság - Orosháza	1-0
IX. 3. Békéscsaba MÁV - Barátság	0-1
IX. 9. Barátság - Elek	1-1
IX. 17. Csabacsüd - Barátság	2-2

A tabellán:

2. Endrődi Barátság	6 3 3 - 14-2	12
7. Gyoma FC	6 2 3 1 10-6	9

A Barátság II. (SZIKRA) eredményei:

VIII. 27. Sarkadkeresztúr - SZIKRA	0-3
IX. 3. SZIKRA - Kőtegyán	0-2
IX. 10. Bucsa - SZIKRA	3-2
X. 17. SZIKRA-Tarhos	3-0

A Serdülők eredményei:

IX. 2. Szentandrás - Endrőd	1-1
IX. 9. Szeghalom - Endrőd	6-1
IX. 16. Endrőd - Dévaványa	1-3

SPORT

Csak így tovább!
Érdemes kilátogatni a festői környezetű ligeti pályára. Nem csupán a mérkőzésekre! Szinte mindennap nyüzsögnek a sportoló, edző fiatalok. Négy csapat gyakorol. Mind részt vesz a bajnokságban:

Endrődi Barátság I.
Endrődi Barátság II. (másképp SZIKRA)

Az Ifik és a Serdülők.
Ilyen nálunk még nem volt! 60-80 játékos! Valóságos sereg! A pálya felújítva, körbekerítve. Kovács Lajos elnök egy év alatt többet tett sportunkért, mint előbb

Cervinusz Rádió Szarvas

Minden nap
0-24 óráig hallható
URH sávon, a 95,2 Mhz-en.
Gyomaendrődön is fogható!

A ma fiataljainak legenda, kitalált történet lehet, de az idősebbek csaknem mindnyájan ismerték, szerették Farkasinszky Imrét, a cigányzenekar csodálatos primását.

A történet 1865-ben kezdődött, amikor Budavár töröktől való visszafoglalásának kétszázadik évfordulójára készültek országszerte.

Endrődön volt egy fúvós zenekar, melynek vezetője Farkasinszky Imre gazdálkodó volt. Csupa műkedvelőből állt a zenekar. Hallás után zenéltek, a kottát nem ismerték. Istenadta, velük született tehetségük volt tevékenységük fundamentuma. A tervezett ünnepségen fontos szerepet szánt nekik a község előljárósága.

... "Imre fiam - így beszélt Kalmár bíró - szükség lenne a munkásokra. Gyülekező alatt fújnátok. Aztán a huszárok, meg a bandérium vonulását kíséritek marssal. De olyannal, amire a lovak is menetelnének. Katonás indulók, meg pattogó nóták is kívánatosak, amire magyar táncokat rophatnak a lányok meg a legények."

Szót értettek, s a siker érdekében, a zenekar betanítására szerződtek Csabáról Zsiga András karnagyot. A mesterrel eljött lánya, Kata is, mivel árva volt.

Az egész falut elbűvölte a „csodálatos cigány lány”, aki örökre itt maradt, mint Farkasinszky Imréné. A házasságból 6 gyermek - 3 fiú és 3 leány - született. Imre volt az elsőszülött, a „mi primásunk”. A milleneumon már zenélt a fiúcska, aki 1891. február 11-én született a Nadrág utcában, s a gyönyörű baba fölött már pár hetes korában ott függött egy parányi hegedű, amit Zsiga nagyapó fabrikált. Ha sírt a baba, az apja megszólaltatta a hegedűt, s eihallgatott a rikácsoló.

- „Híres muzsikus lesz” - állapította meg Zsiga András a nagyapák büszkeségével. Igaza lett.

Mire az ezredéves ünnepség eljött, már a pöttömnyi legényke is ott cincogott a zenekarban.

Apró hegedűjével, zenélés közben, több alkalommal, felállt a színpad asztalára, s hihetetlen nyugalommal és biztonságga, kristálytisztán játszott. Mire iskolás lett, állandó tennivalója is volt. Balla Károly, az öreg tanító, énekórán kiállította a dobogóra Imrit, s muzsikaszó kísérettel zengett a százfős gyermekkórus.

Ettől kezdve haláláig legnősegebb társa lett a hegedű. 1904-ben, a község templomának centenáriuma, már Endrőd országos hírvő főkantórával, Újházi Miklóssal szolgáltató csodálatos zenét, és kísérte Németh Esztikét, aki anyagi szépen énekelt. Gróf Széchenyi Miklós nagyváradi püspök mise után magához hívatta a két gyermeket, és mindkettőnek kicsi ezüst keresztet akasztott a nyakába e szavak kíséretében: „Az Úrnak nagy örö-

IN MEMORIAM...

A mi primásunk

me telik ájtatos lelkű, ártatlan gyermekeiben...”

Tizenhét évesen cigányzenekart alapított (volt kiből válogatnia). Szigorú fegyelmet, komolyságot, és sok-sok gyakorlást követelt. Endrőd úgy hozzászólt a zenekarhoz, mint a Köröshöz. Népdalokat, nótákat, operett- és opera részleteket is megtanult. Mestere volt a kottának. Bálok, névnapok, disznótorok, lakodalmak, kézfogók, eljegyzések, mulatságok az ő muzsikájától voltak szépek.

1911-ben feleségül vette a kis „csalogányt”, Németh Esztikét, aki 15 évesen súlyos tüdőbajban szenvedett, és megszülte Piroskát. Alig 16 évesen meghalt a fiatal anya. Imrét szerződése a Hollerhoz kötötte, így a Németh nagyszülők nevelték az árvát.

Aztán a katonáskodás alatt is hegedű volt a fegyvere, nem a puská. Az özvegyen maradt primásnak sok rajongója akadt a lányok sorában. Különösen merészen kimutatta vonzalmát Kovács Frici községi előjáró Eszter lánya.

1914-ben frontra került. A Kárpátokban az orosz betörésnél esett át a tűzkeresztségen. A harc elcsendesedése után Hunya Lajos tanító bajtársával engedélyt kapott, hogy az erdőben súlyos sebben fekvő földijüket hátra hozzák. Mire ráakadtak, már halott volt Jakus Benő, az orvos fia. Míg a temetést végezték, orosz fogságba estek. Szerencse, hogy velük volt a hegedű. Az tette elviselhetővé a hosszú fogságot. Jekaterinburgba kerültek, ahol a mulatós cári tisztek nagy becsben tartották. Pénzben sem voltak szűkben a gavallér orosz urak mellett. Imre több társát segítette ki kölcsönrel, a fogoly tisztek közül is. A fogolytáborban zenekart, énekkart, színi előadást szerveztek.

Emlékezetes lágerei: Pjescsánszka, Omszk, Pervaja Rjecska, Vladivosztok. Aratott köztük a halál: éhezés, járvány, betegség, szerencsétlenség, öngyilkosság, baleset, tizedelés formájában.

Évek teltek évek után, hogy egy le-
vél se ment, se jött. Közben szaporodtak a fogolyélet tanúi, a „Farkasinszky dalok”. Négy év után született a reménykeltő hír: „visznek haza bennünket”! Az endrődi különítmény 1920 október 24-én a Meinám gőzessel indult ötven napos útra.

Csodálatos volt ismét itthon lenni. Folytatta, ahol évek előtt abbaszakadt. Kovács Eszter szülői tiltás, kitagadás ellenére hozzámegy. Fiú gyermekkel ajándékozza meg. Ez a szülők haragját is enyhíti. Boldogság és újabb szerzemények. Sok tanítványa volt módos családoknál. Vidéki sikerei: Pesten, Debrecenben, Gyopároson...

Derült égből villámcsapás: 1939-ben második felesége meghal agyvérzésben.

Évek múlva összeházaszik élete első szerelmével a dévaványai Tóth Ilonával, s házasság lesz belőle. 1950-es években Gyomán az Óvónképzőben zenetanár. A zenész szakszervezet vezetője. Szíve egyre többet „rendetlenkedik”. 1959. szeptember 5-én hegedűjével együtt eltemetik. Közel 30 nótát szerzett.

Márton Gábor

(Részletes, 80 oldalas élettörténetét az Endrődi Könyvtárban, vagy Márton Gábor szerzőtől lehet megkapni olvasásra.)

A mi primásunk

(Farkasinszky Imre emlékére)

Tavaszi széi lehel langyosan,
bukdácsol a Körös hullámin,
madár dalol a liget bokrán,
csodálatos trillákat játszik.

Így szólt hegedűd, ilyen szépen,
benne koboldok, manók, dzsinnek,
bohó lidércek dalolásztak,
s táncot roptak mesetündérek.

Hány ablak nyílt meg szerenádra,
hogy a boldogság rajt beszökjön,
sok szép álom lett valósággá,
s reményszivárvány nőtt a könnyön.

Hol vannak már a régi lányok,
bálak, vígságok, borongások?
De a dalok örökké élnek,
s szebbé formálják a világot.

A megénekelt széimalom is
összerogyott, rom már a csárda.
Alig néhányan emlékeznek
a Lyukashalom betyárjára.

Veled porladt el a hegedűd.
Veled halt meg sok kedves nóta.
A hozzádvívó emlékösvényt
Csipkerózsa lassan befonja.

Márton Gábor

Katolikus krónika

Októberi ünnepeink:

- október 4. Asszisi Szent Ferenc
 október 8. Szűz Mária, Magyarok Nagyasszonya,
 Magyarország Főpátronája
 október 16. II. János-Pál pápa megválasztásának
 (1978) évfordulója Isten sokáig éltesse!

Az iskoláról

Október 8-án lesz Iskolánk kápolnájában az első szentmise, délelőtt fél 12-kor.

Az első szentmisét az iskola létrehozóiért, az iskoláért dolgozókért, élő- és elhunyt, a kül- és belföldi jótévedőkért ajánljuk fel.

Terveink szerint minden hónap második vasárnapján lesz szentmise, fél 12-kor.

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik az iskola 250 méteres kerítésének megépítéséhez adakoztak. Ehhez már nincs erőforrásunk. (A kerítés ugyan elkészült, de még nincs kifizetve.) Jó lenne, ha mindannyian vállalnánk, hogy néhány métert jelképesen megvásárolunk. Eddig 195.300 Ft gyűlt össze, ez 61 méter ára. A teljes összeg még nem áll rendelkezésünkre. Egy méter 3200 Ft-ba kerül.

A július 1.-iki jótékonyági templomi hangverseny bevételé 45.500 Ft volt. Ezért az iskola konyhájára vásároltunk egy nagy hűtőszekrényt 41.900 Ft-ért. A megmaradó összeg pedig besegít egy hordozható magnó vásárlásába. Ezt is köszönjük.

Szeptember első napjaiban, már a tanítás megkezdése után gyönyörű iroda- és iskola bútor ajándékot kaptunk a

Magyar Máltai Szeretetszolgálattól Svájcából. Nagy szeretettel gyűjtötték, készítették és szállították ide olyan messzi távolból. Név szerint is köszönjük Szalay Ildikónak áldozatos és önzetlen munkáját, de köszönjük a szegedi csoport dolgozóinak is közreműködésüket. Imáink kísérje életüket, Isten adjon nekik további erőt, és sok-sok szeretetet, örömet munkájukhoz.

Köszönjük az adományokat és a segítséget mindenkinek, akár kicsiről, akár nagyról van szó. Az 50.000 Ft-on felüli értéket adókról név szerint is megemlékezünk:

Emléktábla

**Bramac gyár
 Buti László vállalkozó
 endrői Oltáregylet**

**Gyomaendrőd város Önkormányzata,
 hajdani gyomai és endrői polgárok
 Kirche in Not Ostpriesterhilfe e.V.**

Latorcai János Dr. és neje:

Ujházi Aranka

Magyar Máltai Szeretetszolgálat

Szent Gellért Egyházi Kiadó

Ujházi Ernő Dezső és neje:

Papp Piroska Ágnes

Varjú László és családja

Vaszkó András és neje: Pena Pauline

Vállalkozás Verseny Tisztesség Alapítvány

†Wodianer család

Iványi László
 plébános

1995. szeptember 2-án, szombaton este 6 órakor több száz ember, és 43 elsős gyerek gyűlt össze az új Katolikus Általános Iskola aulájába az első ünnepélyes tanévnyitóra.

Jobb oldali kép: Gyulay Endre püspök úr beszédet mond, és áldását adja az új iskolára és lakóira.

„Most azt vallo utol-
szor: csak a betű, csak a
tinta,

nincs semmi más,
csak a szó, mely elzeng
s visszhangot ver az
időben, csak a szó,
te csodák csodája,
aki azt műveled, hogy
az életem
másoké, és másoknak
élete az enyém...”

Kosztolányi Dezső

Igen, ahogy a költő mondja:
„csak a szó, mely elzeng s vissz-
hangot ver” a szó, mellyel hó-
napról hónapra olvasóinkhoz
fordulunk, hogy visszhangra
találjanak gondolataink, mon-
danivalóink.

Lapunk alcímeként az hir-
dettük meg, hogy a keresztény
nemzeti gondolat hírnöke le-
szünk, vagy legalábbis az aka-
runk lenni. Tudjuk, hogy váro-
sunkban, sőt az országban,
vannak, akik e két szó hallatán
fanyalognak fordulnak el. Pedig
amióta államalapító István
királyunk a Kárpát medencében
keresztény hitre térítette nomád,
pogány őseinket, immáron ezer-
egyszáz esztendeje, e két szó -
keresztény és nemzeti - elválaszthatatlanul összetartozik.

Azt sem rejtjük véka alá, hogy a KÖNP városi szerveze-
tének lapja vagyunk s ezért fontosnak tartjuk, hogy a helyi és
a megyei szervezet, valamint az Országos Választmány mun-
kájáról hírt adjunk.

Egy újság életében egy év nem nagy idő, de ez „ingyenes új-
ság” életében talán az. Hisz mi adományokból tartjuk fenn
ezt az újságot.

Elsőrendű feladatunknak tekintettük, és tekintjük, mil-
tunk megismertetését, mert azt valljuk, hogy aki nem ismeri és
nem érti a régi korok üzenetét, az nem lehet jó magyar, amint
azt Mécs László egyik versében oly szépen mondja:

„Az a család élő család, melynek vannak ősei,
amelyik tud vérré való szent hagyományt örzeni.”

E célt szolgálják a „Helytörténet”, az „Évfordulók” című
sorozataink, de tudalmi oldalunk lapjain is fel-felcsillan a
régmúlt, a tanyavilág, a falusi élet egy-egy szép epizódja.

Újságunkban megtalálhatók az ipar, a mezőgazdaság ak-
tuális problémái, korábban a falugazdász, immáron a gazda-
jegyző trásai.

Egy éves a

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

II. évfolyam 10. szám

1995. október

„Tegnap ez hírad,
már azalatt
emlékeink telítkeztek a Napba
s az Ősz szélénél
fényrel vonja be homlokod
földön a szelvény...”

1995. október 23. a magyar
történelem nagyon kevés dicső-
ges napjának egyike. Széchenyi
öröksége az 1848-as forradalom-
győzelem, amelyet elindított
is az a népközi szövegben elő
oktatlan vagy, hogy szabály legyen
végre, a nagy korszakok közül.
1848 és 1956 méltóan említi
a dicsőket. 1956-ban előbb
a dicsőket, hogy mindkettőt az ifjak,
a dicsőket, majd Budapest
visszaadta fel, hogy meggyőzősük,
nem akar tovább szorongatni élni
e nép.

Voltaképpen az egyetlen győz-
tes fordulatunk kezdete volt ez.
Mert bár akkor sikerült hozni
évszázadig - a világ egyik legna-
gyobb hadseregével - a forradal-
mat elfojtani, a tanács felvilágos-
ítvány elcsúszott, megemelt
el minden örökre. Több mint 50
év után az egykori fűz parkra újra
éledni kezdett. S az Ősz felköl-
benő fény ad ma is reményt arra,
hogy megállítsuk az igaz utat, s
is lépünk. Hogy azt elkezdődött,
amint oly sok időközben hozott ez
a sokaság azonos a vasárnapi nép,
az be is teljesül egykor. De így is
győzelem nevezetű az a for-
radalmat, amelyet célja az egyik
legfontosabb: hozni évszázadok
után újra földünkön idegen hata-
lom, idegen katonaság. De e met-
let még jócskán van tennivaló.

Emlékezünk

1956.
Október 23.-ra!

Még nagyon sokan vannak,
akik a forradalom igaz jövől
kimerednek, men nem tényleg
vagy nem fogadják el az igaz utat,
amelyen csak erőlködés megül-
va lehet jöni és élni valóban. Ezt
az utat az éle és tönkölés or-
rán, az örökérvényű tennél talá-
lhatjuk meg csak az ember!

Ez a tönkölés tényleg is kö-
lcsönképpen élük zong ma az
emlékek.

Van aki egyáltalán nem érde-
kel az az Ősz, men mire sok
minden más is, úgy ez is közön-
bös számára.

Van aki zavarban próbálja, hogy
neki milyen forras ez. Valójában
csak ez a forras, mert ő mindig,
minden körülmények között érve-
nyesülünk próbál.

Van akinek olyan fordulatok
hazott a forradalom, a városok,
ami számára veszedelmes jár.
Ezen haborogva, ellenesze ind-
latokkal gondol arra, hogy Ősz
október 23.

Aki viszont úgy ére meg azóta
a napok, mint a sokaság előtt
világosság napja, mint egy új
öröm és remények napja, annak
nagyon sokat jelent ez az Ősz.
Anak azért ma is útja az Ősz
és remény. Voltaképpen az ac-
mányok részeseinek kell lenni ha-
hoz - vagy kövnykezmenyel rész-
eseinek - hogy jelentéssel legyen
valaki számára az emlékezés és
ünnepelés.

Pécsi kedj hajnalunk ma a for-
radalom sídózatát élte. A népek
s névvel hódok élte. A dicsők
a munkások, a postai emberek a kivé-
zesnek, vagy megüresülték élte.
Akkor együtt voltak fel a hazott
a 4. szövet hadoszórály, a tan-
kosok, az agrárokkal.

Társalgunk és ünnepeink
mélósággal!

Remélnem, - sok biztos vagyok
lenne - hogy az évek utolsóval a
nál (száz) nemzedék is - mely ak-
kor még nem élt - részesevé válik
56 forradalmi dicsőre, s így
neki is nagy Őszep lesz e nap-
Nevel s korokunk, hazott a
többesnek ezek is jövők hoz
szel és jobb, ma több és igaz-
szabó a dicső forradalom által.

Üdvözlő

„S a fák másodszor kinyírnak
a dús virágú dűzsd és meg.
Ha zord, kemény hoz is a Téli
üregcsök elj a Tavasz.”

Sipos Tibor Tibor

(Sipos Tibor Ferenc gondolataival készült
első számunk 1956-ban 61. számunk
másként az Őszek.)

munkában épp az önkormányzat által bevezetésre kerülő adó-
kat ismertettük, s mondtuk el róluk véleményünket. Mindez
azonban - úgy véljük - kevés. Örülünk, ha olvasóink tollat
ragadva megírják, hogy miről vagy kirod szeretnének töb-
bet olvasni. Ígérjük, helyt adunk minden közérdeklődésre
számotartó levélnek. Szeretnénk szerkesztőbizottságunk
tagjainak számát is gyarapítani. Ezért kérjük, várjuk a
segíteni akarók jelentkezését.

Kedves Olvasó!

Öntől függ, hogy ingyenes lapunkat továbbra is terjeszteni
tudjuk. Azt pedig, hogy terveinkből, elképzeléseiből mit
sikerült megvalósítani, döntsek el Önök.

Mi továbbra is helytállunk, hogy szolgálni tudjuk váro-
sunkat a mi szerény eszközeinkkel, tollal, papírral: az újság-
gal, az igaz szó erejével.

Császár Ferenc
felelős szerkesztő

1849. OKTÓBER 6.

Aradi

13 vértanu.

Damjanich János, tábornok.

Aradi

13 vértanu.

Knézich Károly, tábornok.

Dessewffy Frisztib, lovass. tábr.

Lázár Vilmos, tábornok.

Gr. Leiningen-Vesterburg Károly, tábr.

Török Ignác, tábornok.

1849-1899.

OKTÓBER 6.

Kiss Ernő, alt. tábr. s. főhadikorm.

Schweidel József, tábornok.

Dölnberg Ernő, tábornok.

Gróf Vecsey Károly, tábornok.

Ányos Lajos, tábornok.

Láhner György, tábornok.

Nagy Sándor József, tábornok.

A dicső tizenhárom kivégeztetésének ötvenedik évfordulója alkalmából kiadta az aradi honvédegyelet, az elaglott és munkaképtelen szabadságharcosok javára.

A dicsőséges tavaszi hadjárat megmutatta a hazaszeretet csodatévő erejét. A császár-király segítségét koldult az oroszok cárijától.

Előzönlötték hazánkat a kozákok. A szép reményeknek bealkonyodott. A lánglelkű költőnk Hegesvárnál halálával pecsételte meg a hazáról és szabadságról írott sorait.

A diktátorné kinevezett Cörgy - reménytelen helyzete miatt - Világosnál letette a fegyvert az oroszok előtt.

Népünk vezetői vagy elmenekültek, vagy a bosszúvágytól fűtött ellenség kezébe kerültek. Ferenc József példát statuált, hogy elvegye kedvét és hitét a lázadó „alattvalóknak”. Haynau főparancsnok osztotta a halált: a miniszterelnököt, Batthyány Lajost kivégeztette. Aradon pedig a szabadságharc tizenhárom dicső tábornokát küldte halálba: Kiss, Lázár, Dessewffy és Schweidel tábornokot „kegyelemből” golyó általi halálra ítéli, és az északi várkapu melletti sáncokban kivégezik. A többi kilencet: Damjanich Jánost, Nagy Sándor Józsefet, Láhner Györgyöt, Ányos Lajost, Knézics Károlyt, Dölnberg Ernőt, Leiningen Károlyt, Török Ignácot bitóra, kötél általi halálra ítélték. Hőseink utolsó szavaikkal a hazát és a szabadságot éltették.

Hány ilyen gyásznapi volt már Ausburgtól 1956-ig!

Hány külső ellenség akart már elpusztítani bennünket, és

Dicsőség a hőseinknek, kiknek kihullott véréből a jövőnk sarjadt.

*Hányszor támadt tenfiad
Szép hazám, kebledre,
& lettél magzatod miatt
Magzatod hamvvedrel!*

- Kedves Béla, nem helybeli olvasóink, hanem a rég elszármazott gyomaendrődiek kedvéért, akikhez eljuttatjuk lapunkat, kérlek először mondj néhány mondatot Magadról.

- Itt születtem Endrődön, és itt végeztem el az általános iskolát. Ezt követően Békéscsabán érettségiztem a Vízépítési Technikumban. Majd Debrecenben helyezkedtem el egy utépítő vállalatnál. Aztán a katonaságtól leszerelve váltottam. Egy magasépítő tevékenységet folytató szövetkezetbe mentem dolgozni művezetőként Békéscsabára, mintegy 3-4 évig. Közben elvégeztem a Győri Közlekedési Főiskola utépítési és fenntartási szakát. Majd visszakerültem haza. A Gyomai Építőipari Szövetkezetben dolgoztam, és elvégeztem az Ybl Miklós Építészeti Főiskola magasépítő szakát is. Családot alapítottam, feleségem mezőberényi, de Endrődön laktunk. Lányunk Tanítóképző Főiskolát végzett, de most újra tanul a Kereskedelmi Főiskolán. Mikor Gyomán ezt a területet felparcellázták, elég olcsón lehetett telket venni. Én is vettem, és építettem rá. Aztán az öcsém is követett, két saroknyira lakik hozzánk, végül a mamáék is eladták a házat, szintén itt vettek telket, és nekik felépítettünk. Így az egész család szinte "kiáltásnyira" egymástól együtt van, még a napi bevásárlásainkat is úgy intézzük, hogy mindhárom ház népében gondolkozunk. Hívtak már engem dolgozni Szekszárd környékére is, de nem mentem. Így azt nem tudom, mit nyerhettem volna vele, de azt igen, hogy mit veszítettem volna. Hát ezt nevezd röghöz kötöttségnek, vagy aminek akarod!

- Én egyszerűbben, s talán szebben is, inkább úgy mondanám: itt vannak a gyökereid. Mikor, hogyan alakult meg a Thermix, mit jelent a neve, hogyan működik?

- Tulajdonképpen a Gyomai Építőipari Szövetkezetből váltunk ki, 92-ben kínálkozott ez a lehetőség. Többünkben merült fel ez a gondolat, és október elsején alapítottuk meg harmincegyenéhány résztulajdonosként. Ez a szám tulajdonképpen azóta sem változott, bár létszámunk most 50 főre tehető. Az építőipar minden ágaza-

z a szomszédos TŰZEP telepen, azzal is kiszolgáljuk, persze nem nagykereskedelmi tétellel. A volt szövetkezettel kapcsolatunk olyan korrekt, ami eleve kizárja a rivalizálást. Van egy 5 fős asztalos brigádunk is, ami szintén nem konkurencia pl. a Bonitának, mert ők nagyüzemi technológiával nyílászárókra specializálódtak.

Nálunk rendelnek pl. postabútort és egyéb kisipari eljárásai készítő, egyéni elképzeléseknek megfelelő faipari termékeket. Egyszóval a megrendelőt, vevőt, beruházót nem hagyjuk kiszolgáltatlanul távozni. Az építőiparban ma csak az a kivitelező marad meg a "piacon", aki a beruházó minden elvárásához rugalmasan alkalmazkodik, a műszaki elvárás-

soknak megfelelő, de ezen belül a legtakarékosabb eljárásokat alkalmazza, és képes egy gyorsabb ütemű építésre a rövidebb időn belüli kivitelezésre.

- Márpedig titeket úgy tartanak számon, amit építetek, az szép, esztétikus, minőségileg helytálló, mindig betartjátok a vállalt határidőt, és a költségvetés korlátain belül maradtok. Városunkat díszítő két legismertebb munkátok a Takarékszövetkezet és a Katolikus Iskola. Buszkésége, üdítő színteljes városunknak, mindenki csak a legnagyobb elismerés hangján szól róluik.

- Hát, bizony emberpróbáló feladatok is voltak. A Tak. Szöv. építését 14 pályázó közül nyertük el, s két éves határidőre vállaltuk. Egy viszonylag korai novemberi nagy havazás jócskán megnehezítette a befejezés idejét, de végül is tartani tudtuk a vállalt határidőt s a műszaki átadás sem tárt fel számottevő hibát. A Katolikus iskolát pedig, amit tömegében a Ligeti iskolához, vagy az Iparitanulóképző Intézethez tudjuk leginkább hasonlítani - de ezek mindegyike két év alatt épült fel -

Bemutatjuk...

KNAPCSEK BÉLÁT, A THERMIX ÉPÍTŐIPARI SZÖVETKEZET ELNÖKÉT

ta képviselve van közöttünk, talán a gázszerelőt kivéve. Ezért ezt a munkát alvállalkozóval végeztetjük, esetenként villanszerelői munkát is, vagy egyéb olyan munkálatokat, amit saját kapacitásunkkal az adott időn belül nem tudunk megoldani. Maga a név bennem fogalmazódott meg, szóserinti fordításban meleg betont jelent, de a második szótag utal a mixer szóra is, ami vegyest jelent. Vagyis mindenféle tevékenységet folytatunk, amit a beruházó igényel, részben iparit is, és igen korlátozott mértékben, de még kereskedelmi is. Számunkra nincsen kis munka. Bárki, építőiparral kapcsolatos igénnyel keres meg bennünket, nem küldjük el azzal, hogy nem foglalkozunk vele. Itt van ez a betonmixer - amire egyébként büszkék vagyunk, mert ezt már leválásunk óta létesítettük - ha valaki reggel jön azzal, hogy neki kell egy fél köbméter beton még ma, ha szerencséje van és nincs leköve a gép teljes kapacitása aznapra, mi házhoz szállítjuk neki, nem fontolgatjuk, hogy megéri-e nekünk az a kis haszon. Ha valaki olyan építőanyagot keres, ami nekünk van a raktáron, és mondjuk pont nem kap

néhány nappal kevesebb, mint egy év alatt építettük fel úgy, hogy a tanévnyitóra a látható építési kellékeket is elszállítottuk már onnan. Ez nagyon szép dolog, ami mindenki számára látható, de az még szebb, hogy mi nem mentünk ebbe tönkre! Más szakmák talán kevésnek találnák azt a hasznot, ami ezekből nekünk maradt, de mi úgy kalkuláltunk, hogy ha a ráfordítást a bevétellel úgy fedezzük, hogy a munkabér és járulékaik megtérülnek, akkor már eredményesnek mondható a munka. S ha ezen felül még valami csekélység marad, az már haszon. Ezt az elméletet minden munkatársam osztja, senkit nem kell győzködni, ösztökélni, mindenki felméri saját területén belül, mit tudunk magunk elvégezni, mihez kell alvállalkozó.

- Úgy tudom városunk határain túl is nyertetek pályázatot, s végeztek építkezéseket.

Thermix

THERMIX

Építőipari Szövetkezet

Ipartelep út 3.

☎ 386 614

☎/fax 386 226

- Igen, vannak visszatérő beruházóink is, pl. a Pannon Liver, ez egy baromfifeldolgozó vállalat. Dolgoztunk nekik Mezőkovácsházán, Gyulán. Békéscsabán az önkormányzatnál nyertük el pályázat

A mezőtúri felújított diszkont

útján az iskola felújítását, tanterem építést. Az idén a Csemege Julius Meinl együttműködést kötött a Kunság Fűszérttel, és új csemege arculatot jelentet meg „Jééé Diszkont” néven. Ilyen átalakítást végeztünk Mezőtúron és Mezőberényben, egyiket négy, a másikat hat hét alatt kellett elvégezni. A Debreceni Posta Rt. igazgatósága is több postahivatal felújításával, átalakításával bizott meg bennünket Kisújszálláson, Ócsodón, Nagyréven, Martfűn. Jelenleg a Körösladányi Henkel homlokzatát alakítjuk át, újítjuk fel.

- Ennyi munkát összefogni, közmegelegedésre elvégezni, ez rengeteg energiát igényel. Ehhez csak gratulálni tudunk. Hogyan marad még erőd - nem is első ciklusban - az önkormányzati munkára is?

- Az ember céljait több szálon érheti el. Lehet nagy léptekkel, mintegy megrohmozva próbálkozni. A siker nem biztos, az ember ereje elfogyhat. Lehet több lépésben, apró előrehaladásokkal megközelíteni a kitűzött célt. Alapvetően békés természetű ember vagyok, megvan bennem a kompromisszum készsége, de ez nem feltétlenül azonos a megalkuvással. Sokszor célravezetőbb a frontális ütközések elkerülése. Mindenképpen emberkímélőbb megoldás önmagammal, toleránsabb partnereimmel szemben is, és talán kevesebb energiát emészt fel, így jut is, marad is.

- Úgy legyen!

Marsi Jánosné
Fotó Liziczai László

Az önkormányzati munkáról

A nyár végét az önkormányzati tevékenységek, bizottsági ülések és a szeptember 11.-iki közmegehallgatás határozták meg.

A Pénzügyi Bizottság megtárgyalta az 1995 évi költségvetés első félévi teljesítését. Egyértelműen bevételkiesés várható az elmaradt gázprivatizációból származó 30 millió forint. Kiadási többletet jelent a TB járulék, a hitelkamatok és a közvilágítás költségeinek növekedése, amelyek összesen 4 millió forintot tesznek ki. A pénzügyi csoport egy tíz pontos tervezetet dolgozott ki a hiány csökkentésére, melynek végrehajtásával a működőképesség biztosítható, és 20-25 millió hitellel a fizetőképesség fenntartható.

A Szociális és Egészségügyi Bizottság ellentétes véleményen volt a Pénzügyi Bizottsággal szemben a város fogászati ellátását illetően. Mint ismeretes a kormány július elsejével 70 %-ra csökkentette a fogászati ellátó támogatást, ugyanakkor meghatározta a kötelezően ellátandók körét is. A kötelezően ellátandók ezentúl a 0-18 éves korosztály, az 55 éven felüli nők és a 60 év feletti

férfiak. A Szociális és egészségügyi Bizottság a későbbiekben is 4 fogorvossal kívánja az ellátást biztosítani úgy, hogy 3 fogorvos vállalkozásban, egy pedig közalkalmazottként dolgozna. Az orvosok vállalkozásuk elindításához személyenként 800.000 Ft-ot és az Egészségügyi Pénzár által leutalt összeg felül havi megbízási díjat kértek az önkormányzattól. A Pénzügyi Bizottság véleménye szerint a csökkent feladatokat 2 közalkalmazott fogorvos kisebb költséggel oldaná meg, biztosítva az eredményes ellátást. A két bizottság előterjesztését a szeptember 28.-iki testületi ülés dönti el.

A szeptember 11.-iki közmegehallgatás napirendjén az adótervezet és a külterületi szabályozás terve volt. A közmegehallgatás talán legfontosabb jellemzője volt a kevés számú megjelenés. Több felszólaló az egész éves sérelmekről beszélt. Az természetes, hogy a választópolgárok véleményüknek hangot adjanak, ugyanakkor a legfontosabb témával az adó tervezettel kapcsolatban kevés észrevétel hangzott el.

Várfi András

Trodalmi oldal

Kicsi szüret, nagy mulatság

A mi falunk határában nemigen találhattunk bő termést ígérő, gazdag szüretű szőlőföldeket. Inkább csak a ház körüli kiskertek féltett növénye volt ez a bogyós gyümölcs, aminek levétől már Noé apánk is három Istent látott, legalább is így regéli a nóta.

De azért szüret nálunk is volt, és ha már az volt, miért ne lehetett volna szüreti bál is? Volt bizony, héterszagra szóló!

A népházakban, kaszinókban színes szalaggal díszített termék mennyezetére kötötték a legények a magukat kínáló sokszínű-ízű fűrtöket, jó magasra, hogy nehezen ériék el a csintalan kedvű szőlőtolvajok. Mert hiszen ez volt a dolog lényege. Sok volt a tolvaj, de akadt azért csósz is. Lányok és legények vigyázták a „termést”, amit jószerevel a piacon vásároltak. Párosan álltak az ajtóban, fűrkészték a táncolók között megbúvó fűrge „lópókat”, akik fel-felugrálva igyekeztek leszakítani a legszebb fűrtöket. Ha elkapták őket, bizony busás volt a bírság. Csak az volt a kérdés, ki bizonyult szemfülesebbnek, a tolvaj, vagy a csósz.

Hol így volt, hol úgy, de mindig fel-felcsengő kacagás jutalmazta a dézsmálót is, meg a csósz párokat is. Az utóbbiaknak még a bámulat, a csodálat is kijárt. A lányok

ringó-rengő szoknyában, buggyos ujjú „rékliben”, piros „pruszlikban” díszeltek, fejükön gyönggyel kivarrt pártával, hátul szoknyahosszig érő nemzetiszínű szalagos csokorral. De szépek is voltak!

A legények iobogós ingujjban, bő gatyában, fekete „lajbiban”, amin csak úgy sorjázott a fényesre csiszolt „pityke”. No, ők is mutatósak voltak, leányszemmel nézve bizonyosan, minék is tagadnánk.

Bent a falvakban már napközben megkezdődött a toborzás, a legények lóháton, a lányok szekéren jártak az utcákat, és hívogatták, csalogatták a szüreti bálra a falu apraját, nagyját. Elől a csószgazda járt, mert ilyen is volt, és borral kínálta az összesereglett báméskodókat.

No, nem is kellett azoknak nagy biztatás. Csak úgy csődült a nép a reggelig tartó vidám mulatságba.

Reggel felé aztán megkezdődött az „árverés”. Egy szépen megkötött hatalmas szőlőkoszorú került kalapács alá, hosszantartó licit, ráigéréssel, mire végre elnyerhette a legtöbbet ígérő, hogy odaajándékozza szíve választottjának.

Titokban bevallhatom, ez a licit nem volt éppen mentes némi kis csalafintaságtól, rendszerint előre eldöntötték, mikor ki lesz a győztes „árverő”.

- Ki van ez csinálva! - mondogatták a „báli népek”, de azért senki sem nehezményezte. Így volt ez rendjén. Hiszen az is csak egy volt a sok derűs játék közül, ami színesítette a régiek életét. Kár, hogy csak múlt időben szólhatunk ezekről. A mennyezetre kötött fűrtökkel, jó lenne ma is egy kis régi, régi vig kedvet szüretelni, lopkodni! Kítől is?

Iványi Mária

Elbújnak, lásd, a magvak is...

Mely minden rosszat eltemet.
Én csak a szépre gondolok,
Mert jó, hogy itt vagy még, nagyon!
Mégfáradt, áldott két kezed,
Hogy támogass, még foghatom.
Búban, örömben, bajban is,
Egy voltál mindig énvelem.
Szent ígézet járt velünk, s a
Titokra nyíló értelem.
Ne hullasd hát én kedvesem
Bánatvirágok szirmait!
Lelked tükrének gyöngyszemét
Letörli majd a tiszta hit.
Ne félj, ha lépteink nyomát
Ködök takarják, rejtik el,
Elbújnak, lásd, a magvak is,
S tavasszal újra mind kikel.
Attól se félj, ha ősz után
Álomba hívó tél jön el!
Isten kitarja két kezét,
S az ÖRÖKLÉT csöndje átölel.

Petőfi Sándor:

Őszi reggel járok

Őszi reggel járok a szabadban,
De hiába nézek szerteszét:
Sűrű ködnek fátyolában a táj,
A toronynak látni csak hegyét.

A természet elhagyott szentegyház:
Nincsen benne buzgó népe már:
A virágok...s hallgat orgonája,
Hallgat a sok énekes madár.

A természet néma szentegyháza
Fölzajlik még egyszer az idén
- A tavasznak mintegy visszhangjával -
A szüretnek megjövetelén.

A szüret vig, kellemes mulatság.
Gyakran ekképp sóhajtott szívem:
Be szeretnék én is szüretelni,
Miért nincs nekem is szőlőhegyem?...

Most beérem egyetlen gerezddel,
Egy egész szőlőhegy nem eseszt:
Hej beérem én veled leányka,
Te legszebb, legédesebb gerezd.

Szalkszentmárton,

1845. (aug. 20. - sept. 8. között)

Iványi Mária

Megcsöndesült az őszi táj,
Suhanva száll a szél tova.
Árnyak közt búvó csöppnyi fény
Játéka fáradt, tétova.
Nincs fecske, gólya. Száz veréb
Csivitel csak a lomb között.
Megcsöndesült a kedved is?
Vándorként hova költözött?
Pilládon könnyek gyöngye ül.
Siratod tán a tegnapiod?
A holnap is hoz még derűt,
mit vársz, azt hidd el, megkapod.
Kérges tenyérrel simogat
A sors igaz, de szép lehet
Az emlék, velünk vénülön,

AUTÓBUSZ MENETREND

HELYI JÁRAT

Érvényes: 1995. szeptember 18-tól

MUNKANAPOKON

Öregszőlő	Déryné Műv. H.	MÁV állomás	Szabadság tér	MÁV állomás	Szabadság tér	Déryné Műv. H.	Öregszőlő
5.25	5.30	5.40	5.45	5.55	6.00	6.10	6.15
	6.00	6.10	6.15	6.20	6.25	6.35	
6.15	6.20	6.30	6.35	7.00	7.05	7.15	7.20
	+6.55 M.LAP	7.15	+7.20 KISRÉT	7.30 IPARI	7.35	7.45	
7.20	7.25	7.35	7.40	8.00	8.05	8.15	
	8.20	8.30	8.35	8.50	8.55	9.05	
	9.40	9.50	9.55	10.10	10.15	10.25	
	10.55	11.00	11.05	11.30	11.35	11.45	
	11.50	12.00	-	12.10	12.15	12.25	
	12.55	13.05	13.10	13.25	13.30	13.40	13.45
	13.30	13.40	13.45	+14 KISRÉT	+14.10 IPARI	14.20	14.25
13.45	+13.50 IPARI	14.00	14.05	14.50	14.55	15.05	15.10
14.25	15.00	15.10	15.15	15.30	15.35	15.45	
15.25	15.30	15.40	15.45	16.10	16.05	16.20	16.25
	16.10	16.20	16.25	+16.30 KISRÉT	16.40 M.LAP	17.00	
16.25	16.50	17.00	17.05	17.30	17.35	17.45	
	17.50	18.00	18.05	18.30	18.35	18.45	
	18.50	19.00	19.05	19.45	19.50	20.00	
	21.20	21.30	21.35	21.45	22.05	22.15	

Öregszőlőbe a kondorosi úton közlekedik.

Iskolai tanítási napokon: - Nagylaposra Déryné Műv.Háztól 6.35 14.30
 - Nagylaposról Déryné Műv.Házhoz 6.45 14.45
 - Hídfőtől Déryné Műv.Ház - Selyem u. - Okt. 6.Ltp. 15.40

+ =bővített útvonalon közlekedik iskolai tanítási napokon a megjelölt hely érintésével

MUNKASZÜNETI NAPOKON

Öregszőlő	Déryné Műv. H.	MÁV állomás	Szabadság tér	MÁV állomás	Szabadság tér	Déryné Műv. H.	Öregszőlő
5.25	5.30	5.40	5.45	5.55	6.00	6.10	6.15
6.15	6.20	6.30	6.35	7.00	7.05	7.15	0
	7.25	7.35	7.40	8.00	8.05	8.15	
	8.20	8.30	8.35	8.50	8.55	9.05	
	9.40	9.50	9.55	10.10	10.15	10.25	
	10.50	11.00	11.05	11.30	11.35	11.45	
	12.55	13.05	13.10	13.25	13.30	13.35	
	14.10	14.20	14.25	14.30	14.35	14.45	14.50
14.50	14.55	15.05	15.10	15.35	15.40	15.45	15.55
15.55	16.10	16.20	16.25	16.30	-	16.40	
	16.50	17.00	17.05	17.30	17.35	17.45	
	17.50	18.00	18.05	18.30	18.35	18.45	
	18.50	19.00	19.05	19.45	19.50	20.00	

TEMETŐJÁRAT VASÁRNAP: 8.35 Szabadság tér- Bajcsy u. - Lévai u.

10.00 Temető - Lévai u. Bajcsy u. Szabadság tér - Vasútállomás

HELYTÖRTÉNET

Régen volt, hogy is volt...
Részletek az endrődi Historia Domusból.
(Előzmény: Városunk: II. évf. 9. sz.)

1906: „...Amerikába való kivándorlások mind nagyobb számban történnek. Már eddig mintegy 3-400 ember vándorolt ki pénzszerzés végett...”

„...Karácsonykor az előadott szindarab jövedelméből 90 gyerek ruháztatott fel...”

1907: „a Fogyasztási Szövetkezet egyre nagyobb tért hódít... az Öregkertekben szintén új fogyasztási szövetkezetet létesített Dávid Ferenc... működése mellett.”

„... A község a régi, rozzant óvoda helyére egy új óvodát építtetett...”

„Kondorostanyán (ma Hunya) a régi iskolai épület telkével együtt az iskolaszék határozata folytán özv. Geist Gyuláné kondorosi nagybirtokos nőnek 2000 koronáért örök áron eladott, és... új iskola építtetett. Az iskola október 20-án óriási részvét (részvétel) mellett ünnepélyesen felszenteltetett...”

„... Ugyanakkor Timár Gy. Mátyás emelt új vaskeresztet a kondorosi határban...”

„... Endrődön 45 szegény, többnyire árva, s elhagyott gyermek helyeztetett el állami felügyelet mellett...”

„... Különös megjegyzést érdemel azon rendkívüli esemény, hogy a folyton tartó nagy szárazság miatt a vetés csak karácsonykor kezdett kibújni...”

1908: „... május 31-én 2555 gyermek és felnőtt bérnalkozott meg...”

„... Az új királyi tanfelügyelő meglátogatta az iparostanonc-iskolát (ma ipari szakmunkásképzőnek mondanánk), és azt a törvény követelményeinek nem megfelelőnek találta. Javaslatba hozta ennél fogva egy új ipariskolának felépítését, melyre államsegélyt is kilátásba helyezett...”

„... Júl. 2: Óriási vihar dühöngött a községben... a templom ablakait... nagyon megrongálta...”

„... Júl. 6: Vaszkó Dánielné az Öregkertekben saját háza elé egy új vaskeresztet állíttatott... mely ünnepélyesen megáldatott...”

„... Júl. 22: Timár Imréné... az endrődi templomnak egy be-
teglátogatási bronzlámpát adományozott...”

A Katolikus Iskola 1. évnvítőja - akikért az iskola épült...

„... A Kondorostanyán szervezendő önálló lelkeszség ügyében újabb lépések lettek megtéve. A Hunya József-féle ház megvételére újabb tárgyalások folynak...”

„... Miután a kondorostanyaiak az endrődi egyháznak a tizedét képezik, ezért a párbér és stóla váltság mennyiségéről az új kondorostanyai lelkeszsé javára oly módon mondtam le, (az endrődi plébános) hogy ... évente 320 koronát testvéri szeretettel felajánlok...”

„... Okt. 16: Kondorostanyán a Hunya József féle ház telkével együtt tízezer koronáért meg lett véve a jövőbeli lelkeszsé lakásnak...”

„... Új községi orvosnak Dr. Weiss Aladár lett megválasztva...”

„... Új gyógyszerész, Hoissy Lajos megvette a (második) gyógyszerterület...”

„... Nov. 9: Az Öregszőlőben megalakult a népszövetség...”

1909: „... Május 3-án és 4-én erős fagy volt...”

„... Bámulatos a technika legújabb vívmánya: a levegő meghódítása. Blériot francia mérnök 150 m magasságra szállt fel. Budapesten július 1-15 között tartott nemzetközi repülőversenyen egyesek 1200 m magasságra is felszálltak...”

„... Dec. 12: Ünnepélyesen megáldottam az új szövetkezeti motoros malmot, mely 80.000 kor. költséggel épült...” (A kondorosi kövesút melletti malomról van szó, amelyben később fürdő is volt, és az a malom adta a falu első villanyáramát.)

1910: „... január 21: Kováts Gyula kisbirtokos és függetlenségi választott országgyűlési képviselővé... (Kováts Gyula 1912 jún. 7-én miután az ellenzéki képviselőket a Ház ülésterméből karhatalommal eltávolították, három lövést tett Tisza István gr. házelnökre az ülésteremben, de a lövések egyike sem talált. Ezután öngyilkossági kísérletet követett el, s bár súlyosan megsebesítette magát, hosszas betegség után felgyógyult. Révay lex.)

„... Jan. 22: A Hármaskörösön építendő vashíd ügyében a Közl. és Keresk. Minisztérium kiküldöttjei, valamint Gyoma és Endrőd, és a vidéki községek képviselője megejtette a ... műszaki bejárást. A hid mintegy 250.000 koronába fog kerülni...”

„... Ősszel csaknem szakadatlanul tartott az esőzés, mi által a föld nagyon átázott, feneketlen sár támadt és a közlekedés csaknem lehetlenné vált...”

„... Decemberben hóban Nádasdi helybeli kisgazda automobil járatot létesített Gyoma és Endrőd között...”

Hornokné Németh Eszter

VÁROSUNK Gyomaendrőd - Megjelenik havonta. Kiadja: A KDNP Gyomaendrődi Szervezete
Felelős szerkesztő: Császár Ferenc, 5502 Gyomaendrőd, Danjanich u. 15. - Szerkesztők: Császárné Gyuricza Éva,
Gellai József, Hornokné Németh Eszter, Iványi Mária, Marsi Jánosné, Márton Gábor, Ungvölgyi János, Vaszkó Irén

Felclős Kiadó: Vaszkó András

MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995.

Készült: Pelyva házinyomda, Gyomaendrőd, Fő út 81/1